

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Legeweg 131-133 (Oostkamp, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2019C356
Maart - April 2019

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Aaron Willaert, Wouter Van Goidsenhoven, Clara Thys

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2019

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksopdracht.....	9
1.2.1	Doelstelling.....	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	10
1.3	Werkwijze en strategie	11
1.3.1	Methode	11
1.3.2	Fysisch geografische situatie	11
1.3.3	Historische context en bekende archeologie.....	11
1.3.4	Archeologische indicatoren	11
1.3.5	Verstoringshistoriek.....	12
1.3.6	Introductie tot het projectgebied.....	13
1.3.6.1	Ruimtelijke situering.....	13
1.3.6.2	Geplande werken.....	14
1.4	Assessmentrapport.....	16
1.4.1	Fysisch geografische en geologische situatie	17
1.4.1.1	Landschappelijke situering	17
1.4.1.2	Tertiaire lithostratigrafie	21
1.4.1.3	Quartaire lithostratigrafie	22
1.4.1.4	Bodemvormingsprocessen	23
1.4.2	Historische en archeologische voorkennis.....	24
1.4.2.1	Overzicht van de gekende archeologische waarden	24
1.4.2.2	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	31
1.4.2.3	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen	32
1.4.2.4	Huidige gebruik en verstoringen.....	36
1.5	Synthese	40
2	Bibliografie.....	42

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). 8	
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).....	13
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).....	14
Figuur 5: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).....	15
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	17
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	18
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	18
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	19
Figuur 10: Hoogteverloop, ZW-NO (bron: Geopunt).....	19
Figuur 11: Hoogteverloop, NW-ZO (bron: Geopunt).....	20
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).	20
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	21
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	22
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).....	23
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI binnen een buffer van 2 km (Bron: Geopunt).	24
Figuur 17: Projectgebied bij benadering weergegeven op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije, 1597, kopie Pieter Claeissens (bron: Kaartenhuis Brugge).	33
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).....	33
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	34
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....	34
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970 (Bron: Geopunt).	35

Figuur 2235). : Lokalisatie boorpunten ter hoogte van kadastraal perceel A133a ² (bron: OBO, 2002).....	36
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).....	37
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).....	37
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....	38
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).....	38
Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).....	39
Figuur 28: Lokalisatie tanks ter hoogte van kadastraal perceel A133a ² (bron: OBO, 2002, p. 33).....	39

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....	7
---	---

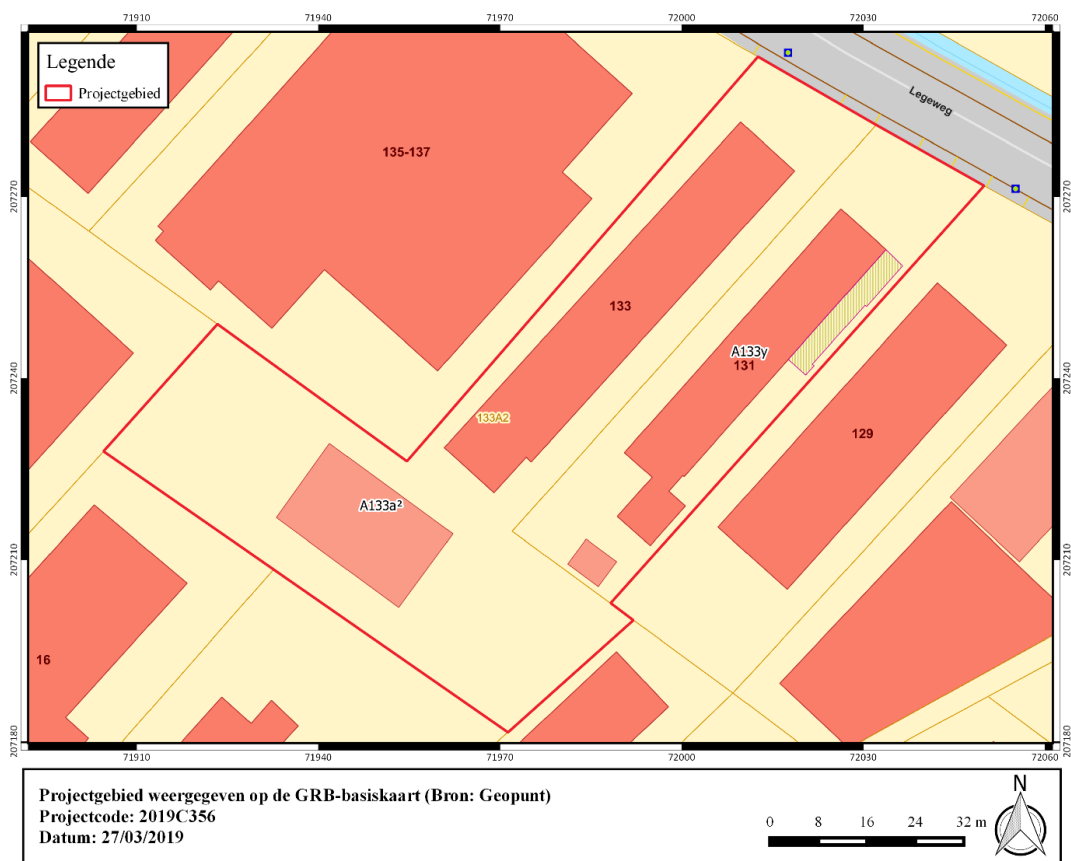
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

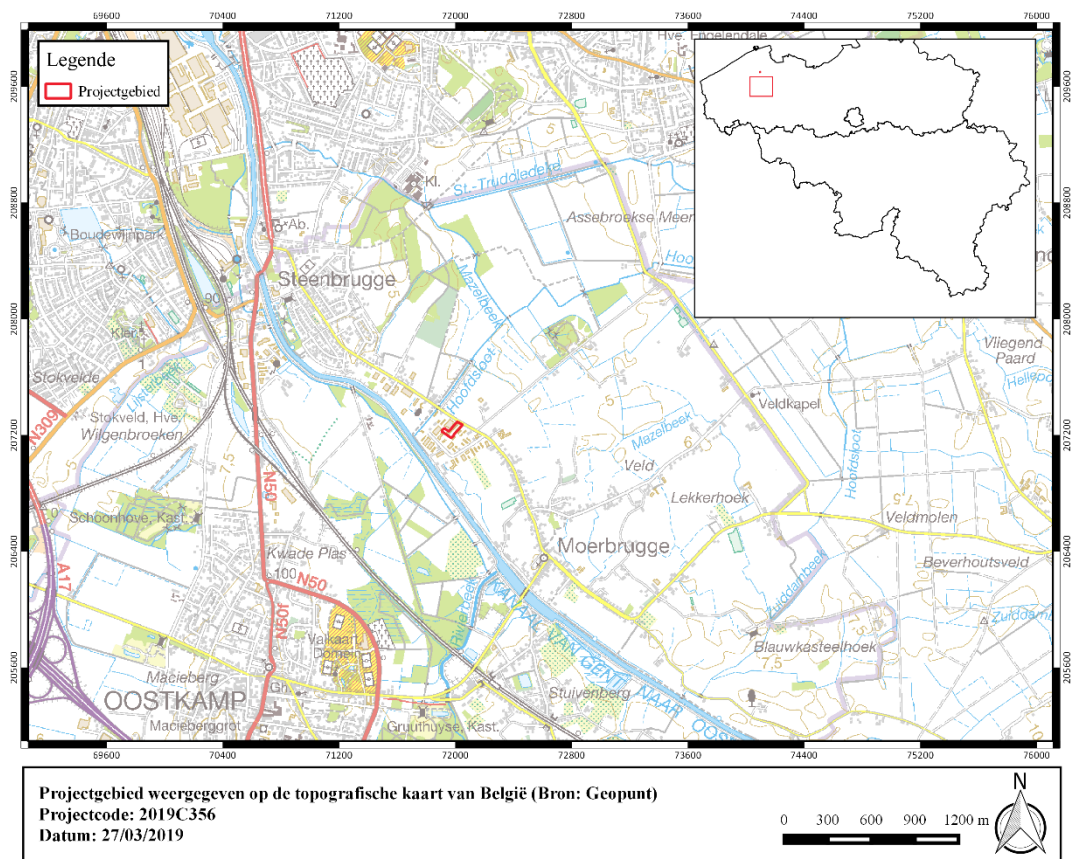
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Oostkamp
	Deelgemeente	/
	Postcode	8020
	Adres	Legeweg 131-133 8020 Oostkamp
	Toponiem	Legeweg 131-133
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 71892 Y _{min} = 207179 X _{max} = 72061 Y _{max} = 207297
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Oostkamp, Afdeling 1, Sectie A, nr's: 133a ² , 133y Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Wouter Van Goidsenhoven (erkend archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Elke Ghyselbrecht (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een gebied voor milieubelastende industrieën. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 5000 m² of meer beslaat.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 6017 m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel onmogelijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning. Het terrein is op heden bebouwd en verhard. Deze verharde structuren dienen eerst verwijderd te worden, conform de sloopvoorwaarden opgenomen in het programma van maatregelen.

Daarom wordt geadviseerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Oostkamp Legeweg 131-133 werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed¹ geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare

¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/>

fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen zoals:

- Heraldische Kaart van het Brugse Vrije, 1597
- Ferrariskaart, 1771-1777
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp, 1842-1879
- Topografische kaart Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstering van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.²

² <http://www.geopunt.be/>

1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

Het onderzoeksterrein is gelegen in Oostkamp, in de provincie West-Vlaanderen. Oostkamp wordt ten noorden begrensd door de Brugse deelgemeenten Sint-Michiels en Assebroek, ten noordoosten en ten oosten door Beernem, ten zuiden door Hertsberge en Waardamme en ten westen door Loppem (Zedelgem). De oostzijde van het plangebied grenst aan de Legeweg, de overige zijden sluiten aan bij bebouwde percelen langsheen de Lieverstedeweg en de Legeweg.

De dorpskern van Oostkamp situeert zich ca. 2 km ten zuidwesten van het onderzoeksterrein, de dorpskern van Moerbrugge situeert zich ca. 1 km ten zuidoosten. Ca. 200 meter ten zuidwesten van het plangebied loopt het Kanaal van Gent naar Oostende.

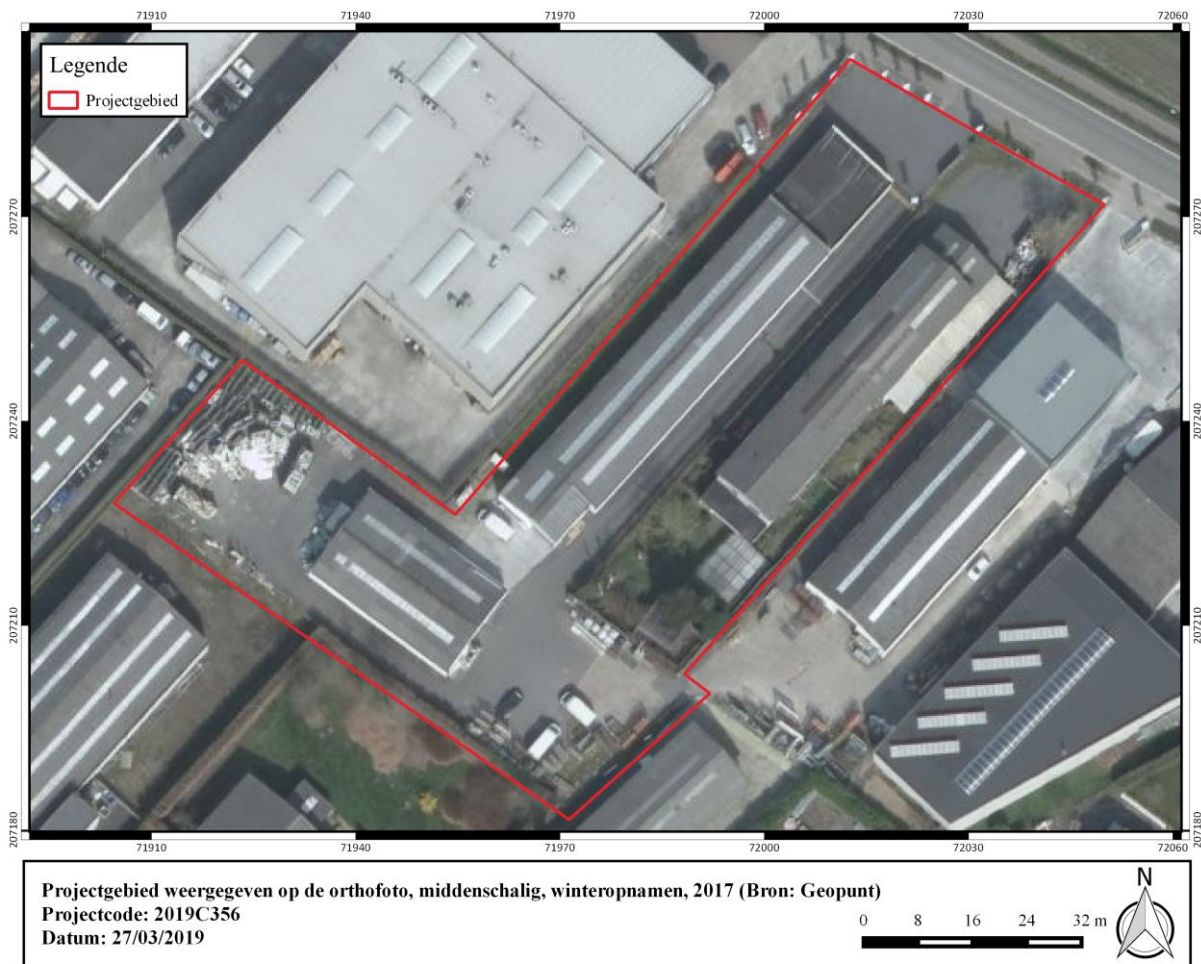
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2 Geplande werken

1.3.6.2.1 Bestaande toestand

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 6017 m².

Op heden is ca. 2000 m² van het terrein bebouwd. Bijkomend is het overige deel van het plangebied quasi integraal verhard. Zie 1.4.2.4 voor een gedetailleerdere beschrijving.

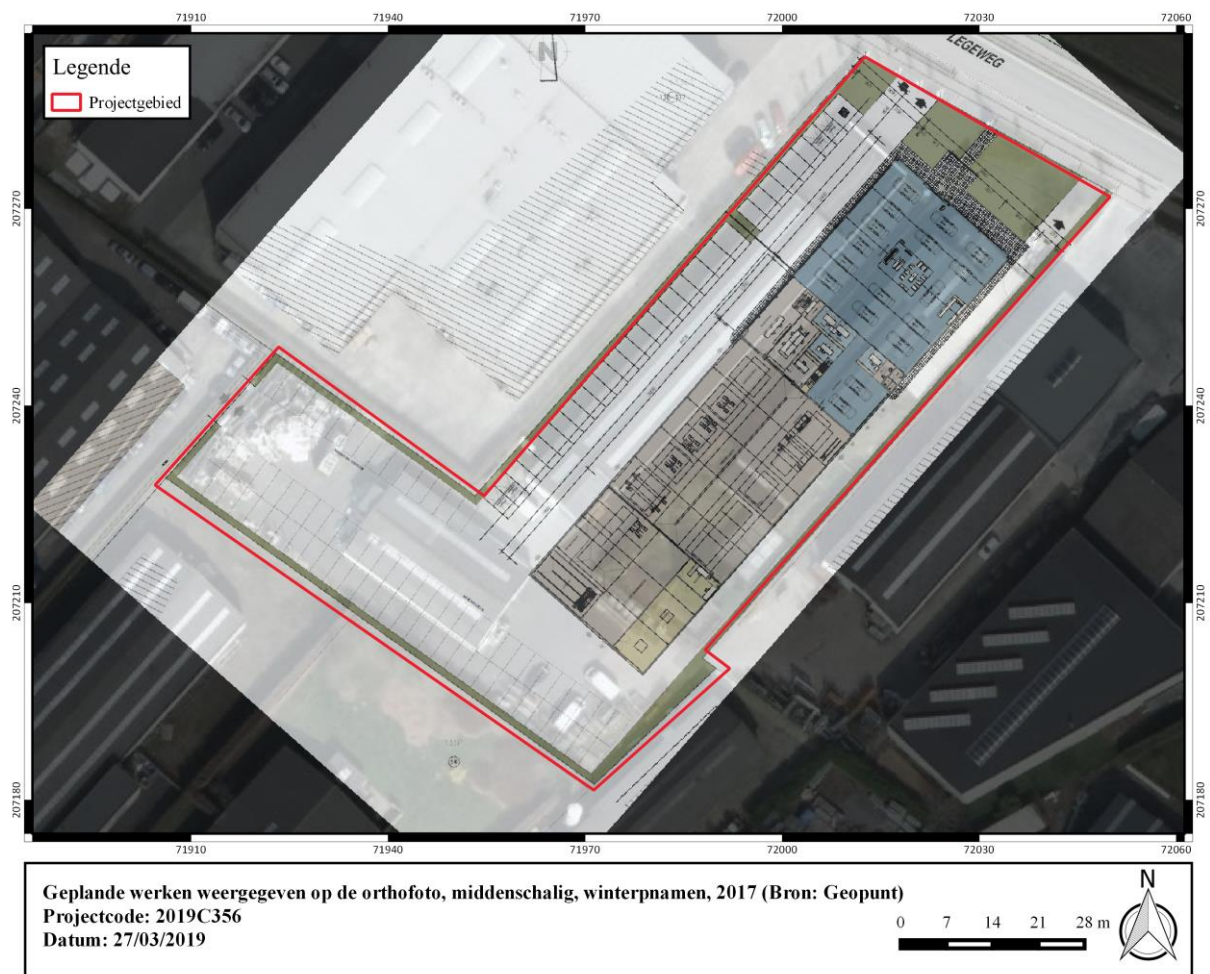

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2.2 Ontworpen toestand

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuwe garage langsheen de Legeweg te Oostkamp. Het nieuwe gebouw zal een footprint hebben van ca. 1937 m² en zal plaats bieden aan een carwash, magazijn, werkplaats, receptie, administratie, bureaus en toonzaal. Rondom deze nieuwbouw wordt nieuwe verharding en groenzone aangelegd.

De nieuwbouw wordt ingericht door middel van paalfunderingen, waarvan de diepte nog te bepalen is door ingenieursstudie. Gezien deze onzekerheid wordt binnen de archeologienota uitgegaan van een integrale verstoring van het terrein ter hoogte van de nieuwbouw. Voor de omliggende verharding en groenzone dient een bodemingreep gerekend te worden tot ca. 50 cm-mv.

Figuur 5: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

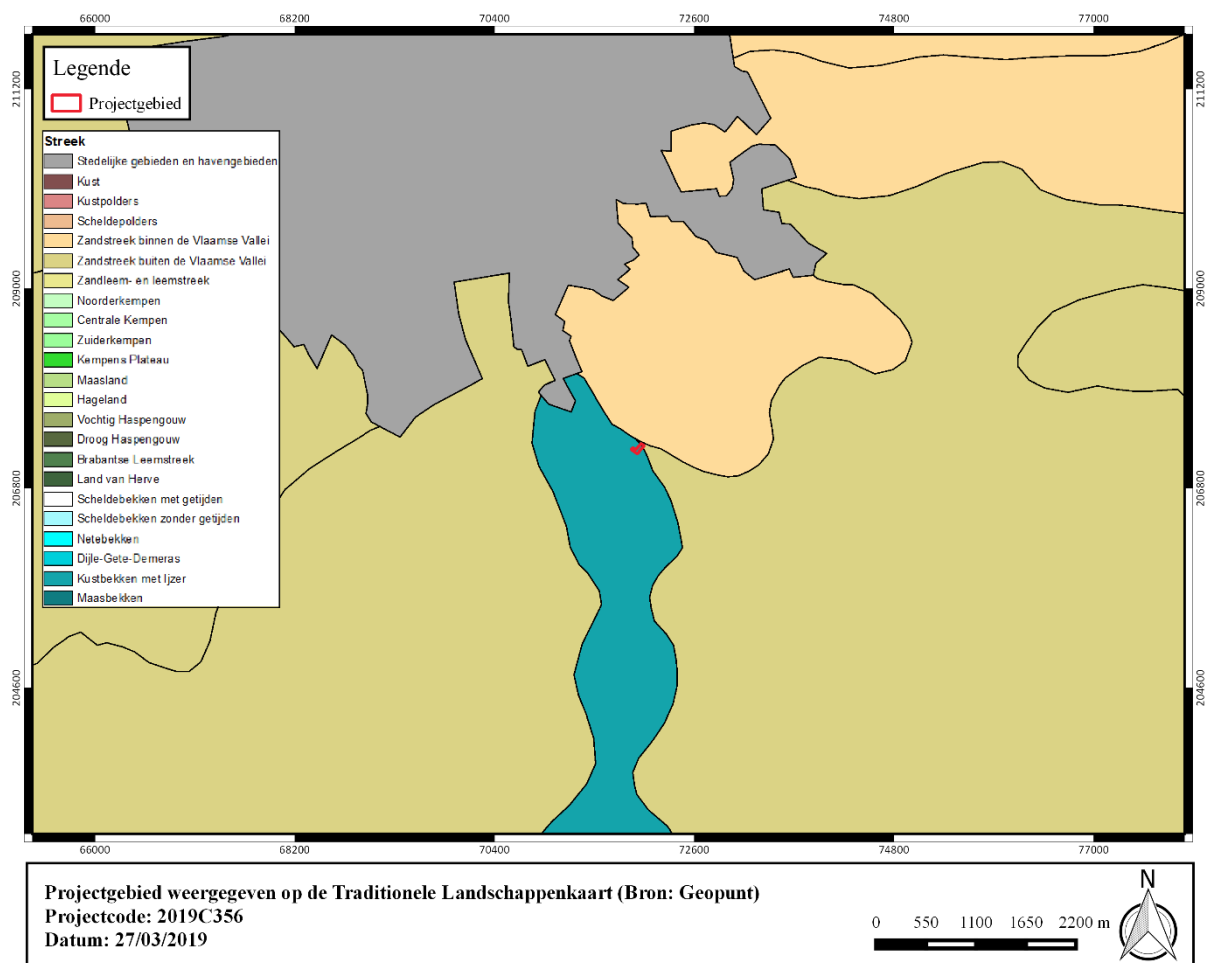
1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

1.4.1.1 Landschappelijke situering

Het plangebied is gelegen op het raakvlak van het kustbekken met ijzer, de zandstreek binnen de Vlaamse Vallei en de zandstreek buiten de Vlaamse Vallei.

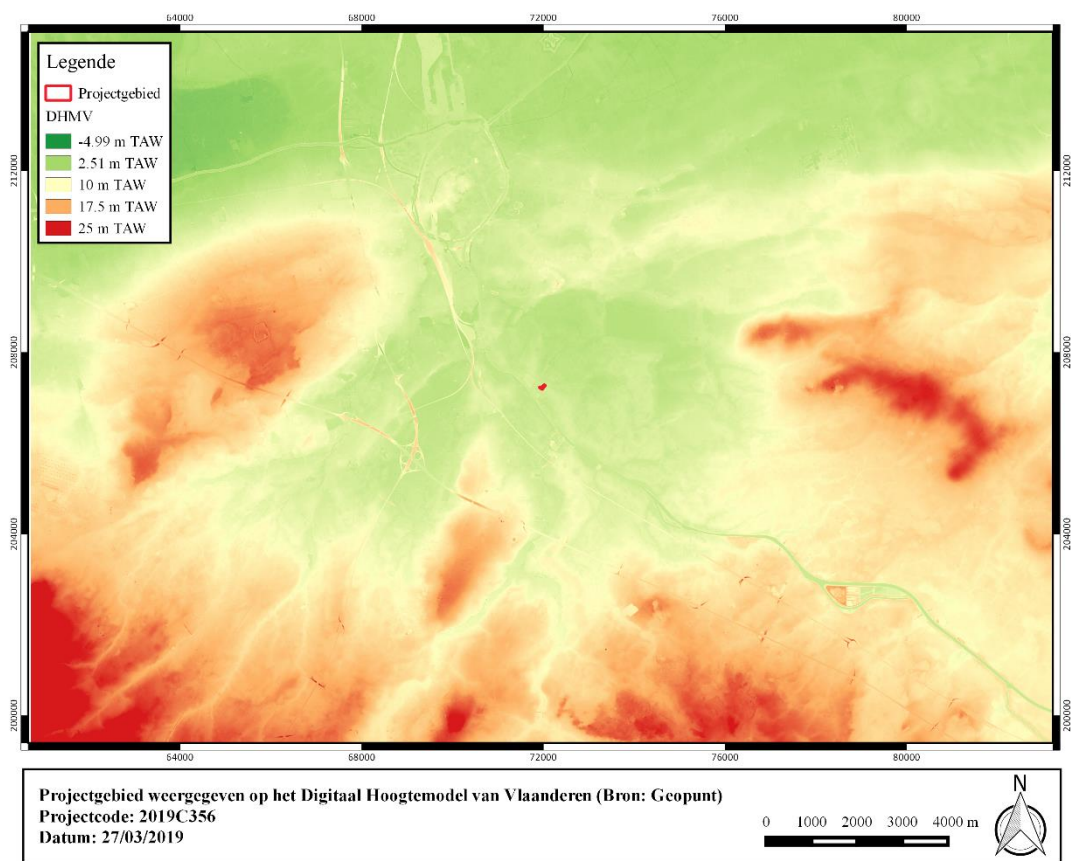
Fysisch-geografisch behoort Oostkamp tot het Houtland, onderdeel van Zandig Vlaanderen. Centraal situeert zich het dallandschap van de Rivierbeek, met precies ten oosten het beekdal van Borneobeek. Ten noordoosten van het plangebied gaat het Houtland langzaam over naar de venige depressie van de Assebroekse Meersen. Ten zuiden van Oostkamp, nabij Nieuwenhove en nabij Papevijvers, strekken zich twee lage heuvelruggen uit, die zijn ingesneden door de Marsbeek, Hertsbergebeek en Waardammebeek. Oostkamp heeft een licht glooiend landschap met hoogteverschillen tussen de ca. 4 m TAW aan de Assebroekse Meersen tot ca. 20 m TAW nabij Nieuwenhove. Het reliëf neemt af in noordelijk richting het oorspronkelijke afvloeingspunt van de Rivierbeek. Het plangebied is gelegen binnen het dal van de Rivierbeek (oorspronkelijk Reie, op heden Kanaal Gent-Oostende) op een hoogte van ca. 6.1 – 6.6 m TAW. Het terrein kent een relatief vlak verloop maar helt sterk af in het uiterst noordelijk en westelijk deel. De overzijde van de Legeweg is gelegen op een hoogte van ca. 6 m TAW. Vermoedelijk is het terrein in het verleden ca. 0,5 m opgehoogd in functie van de te ontwikkelen industriële bebouwing.

Hydrografisch is het plangebied gelegen in het bekken van de Brugse Polders.

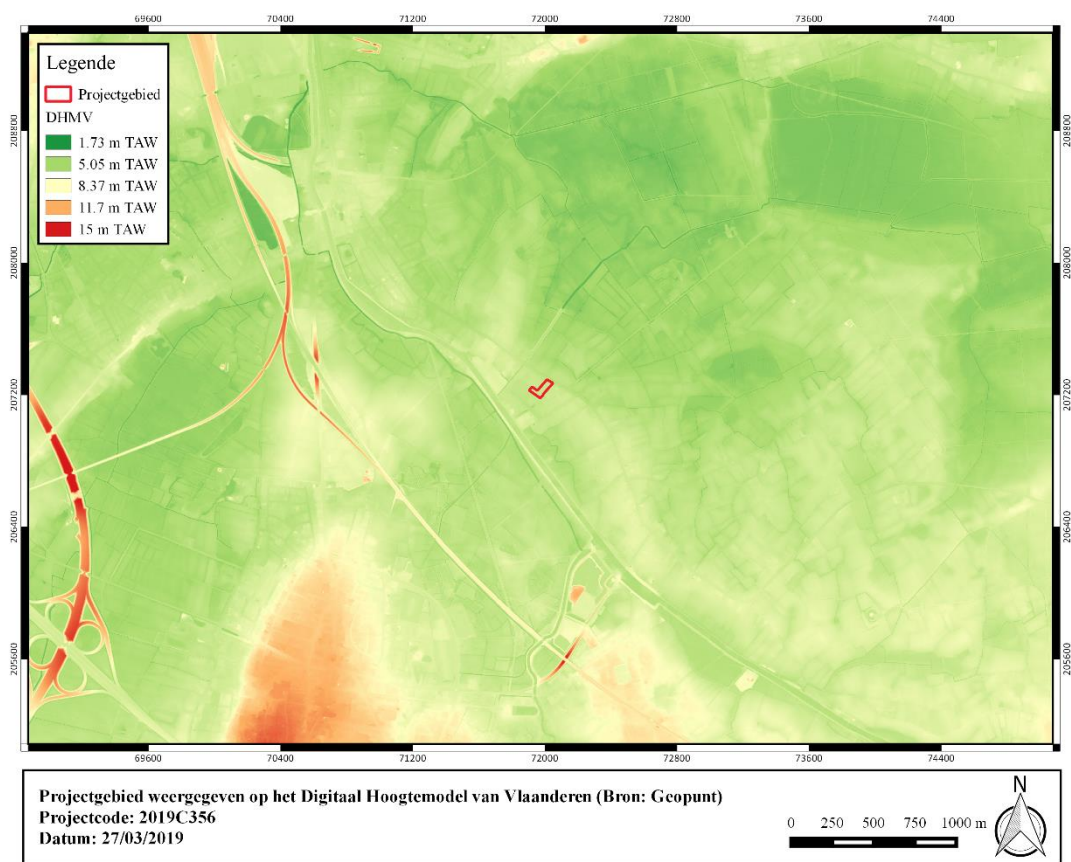

Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

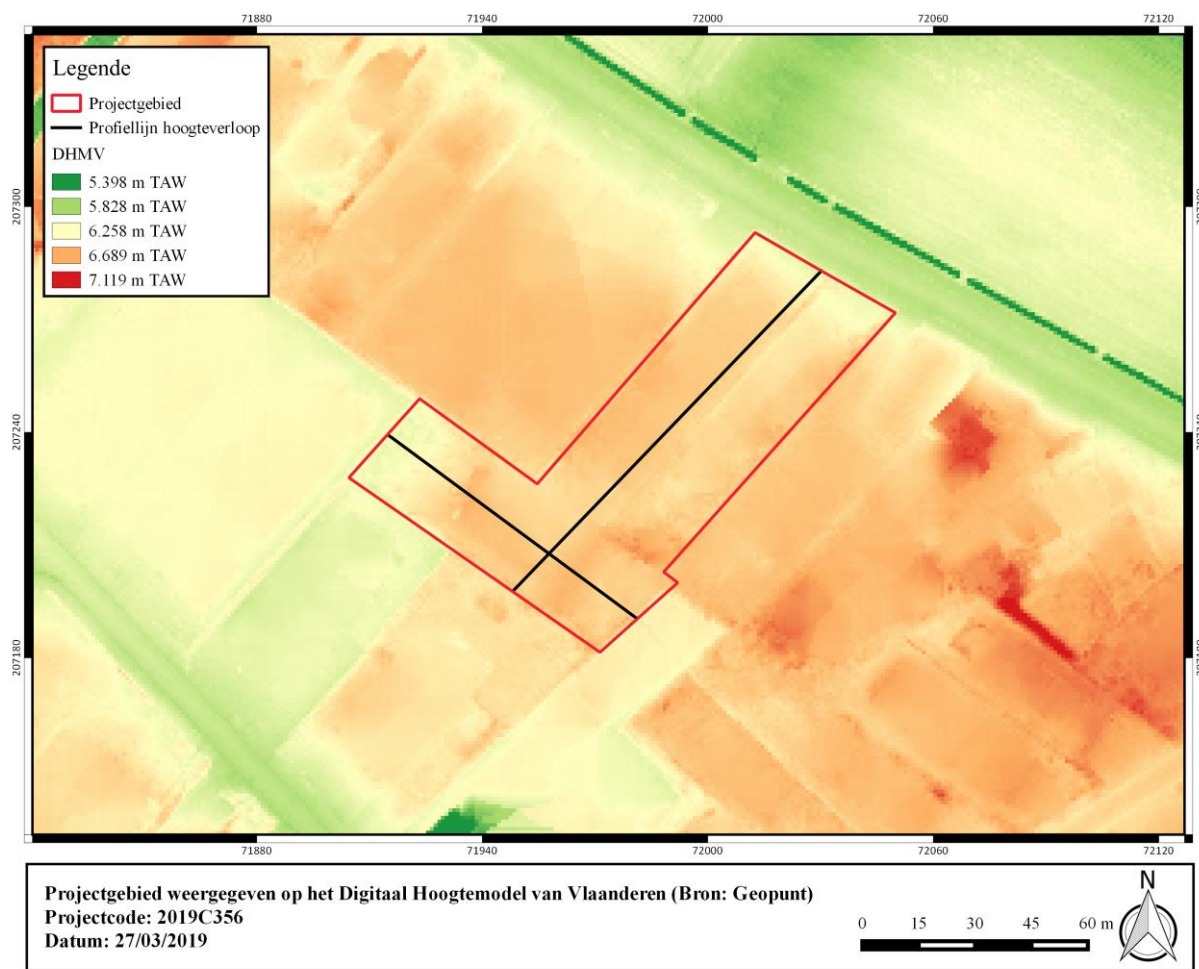

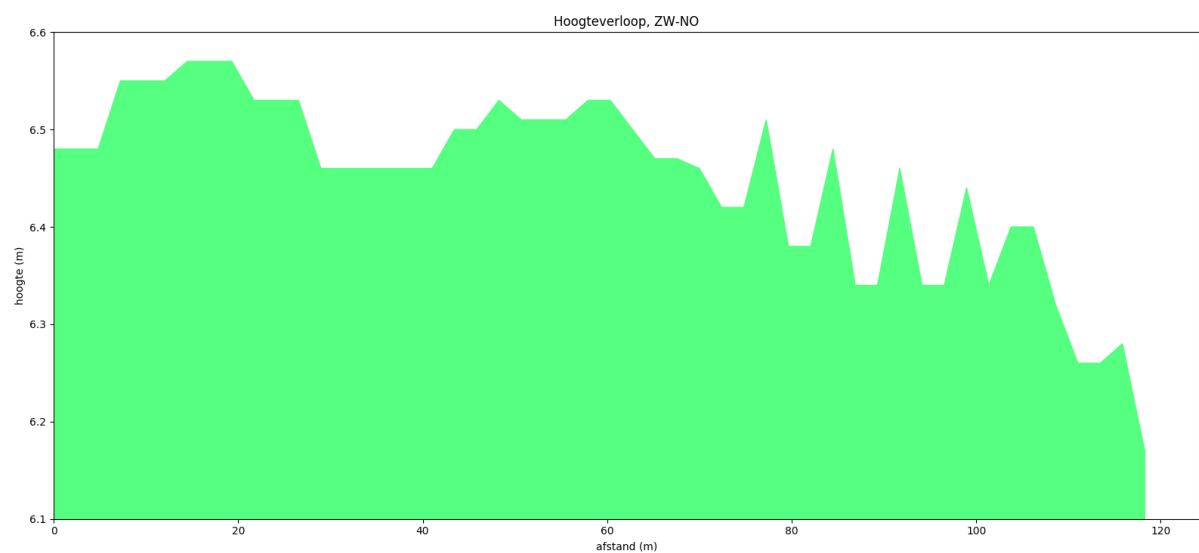
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

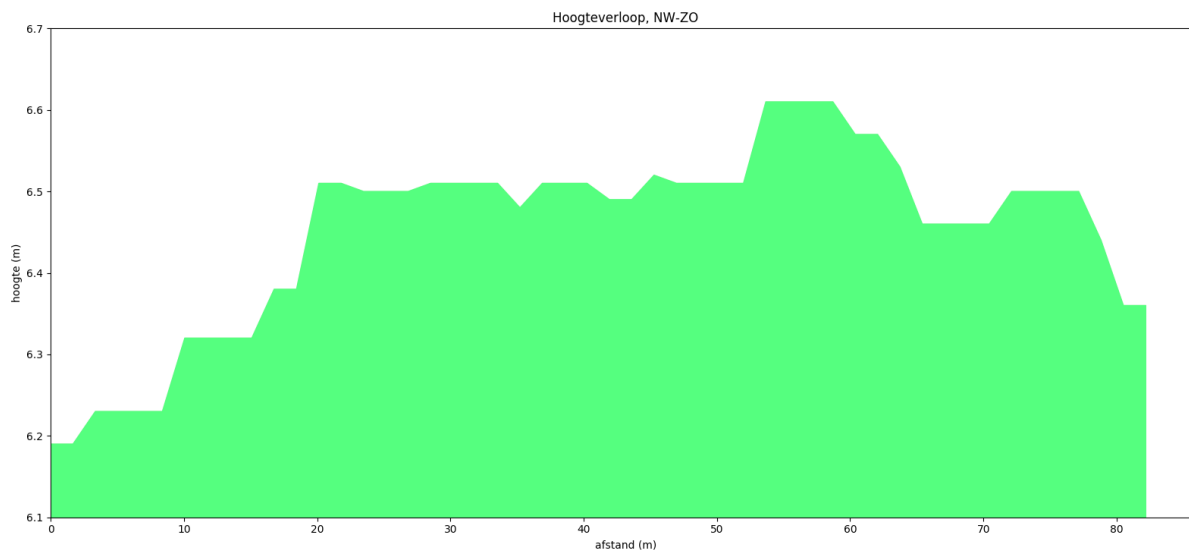
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

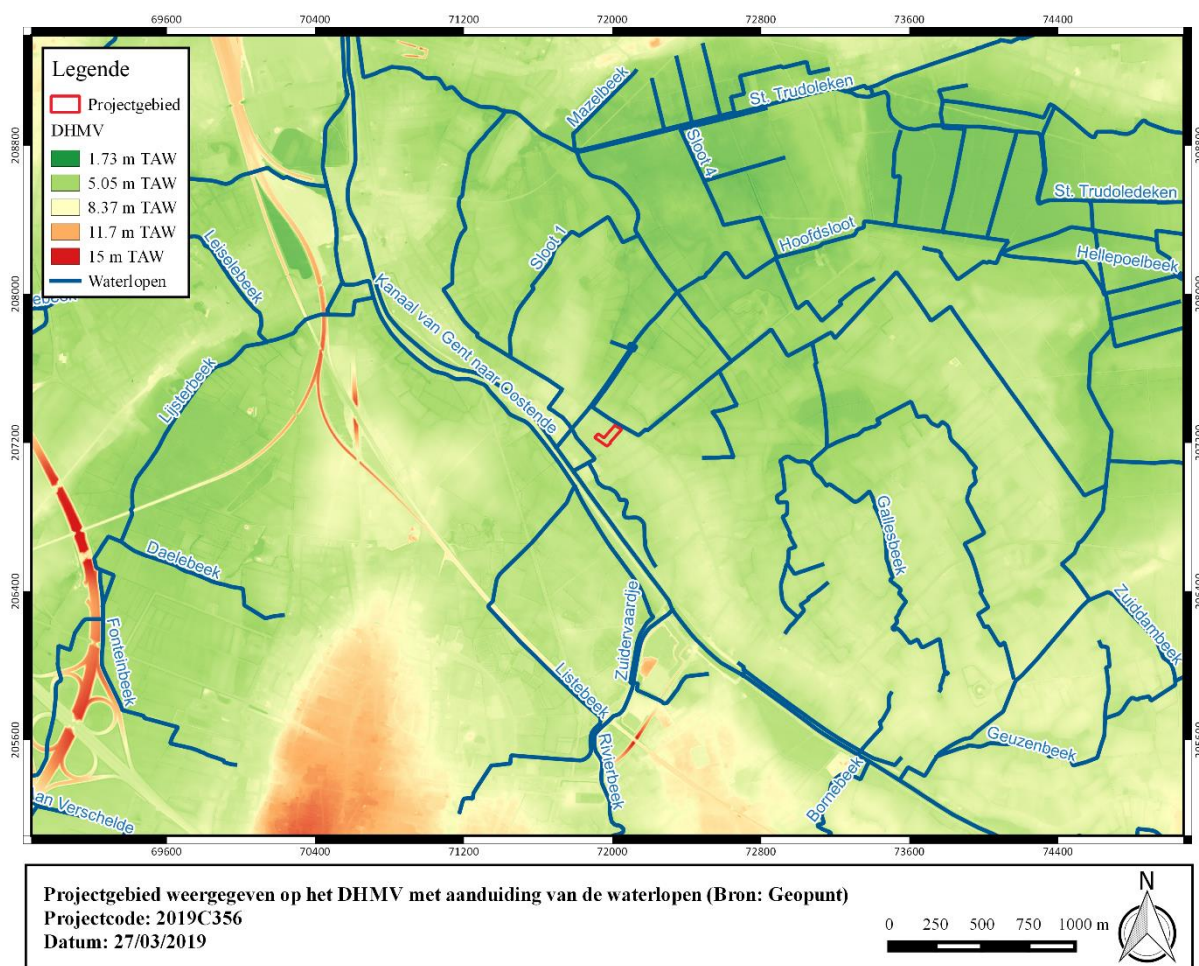
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

Figuur 10: Hoogteverloop, ZW-NO (bron: Geopunt).

Figuur 11: Hoogteverloop, NW-ZO (bron: Geopunt).

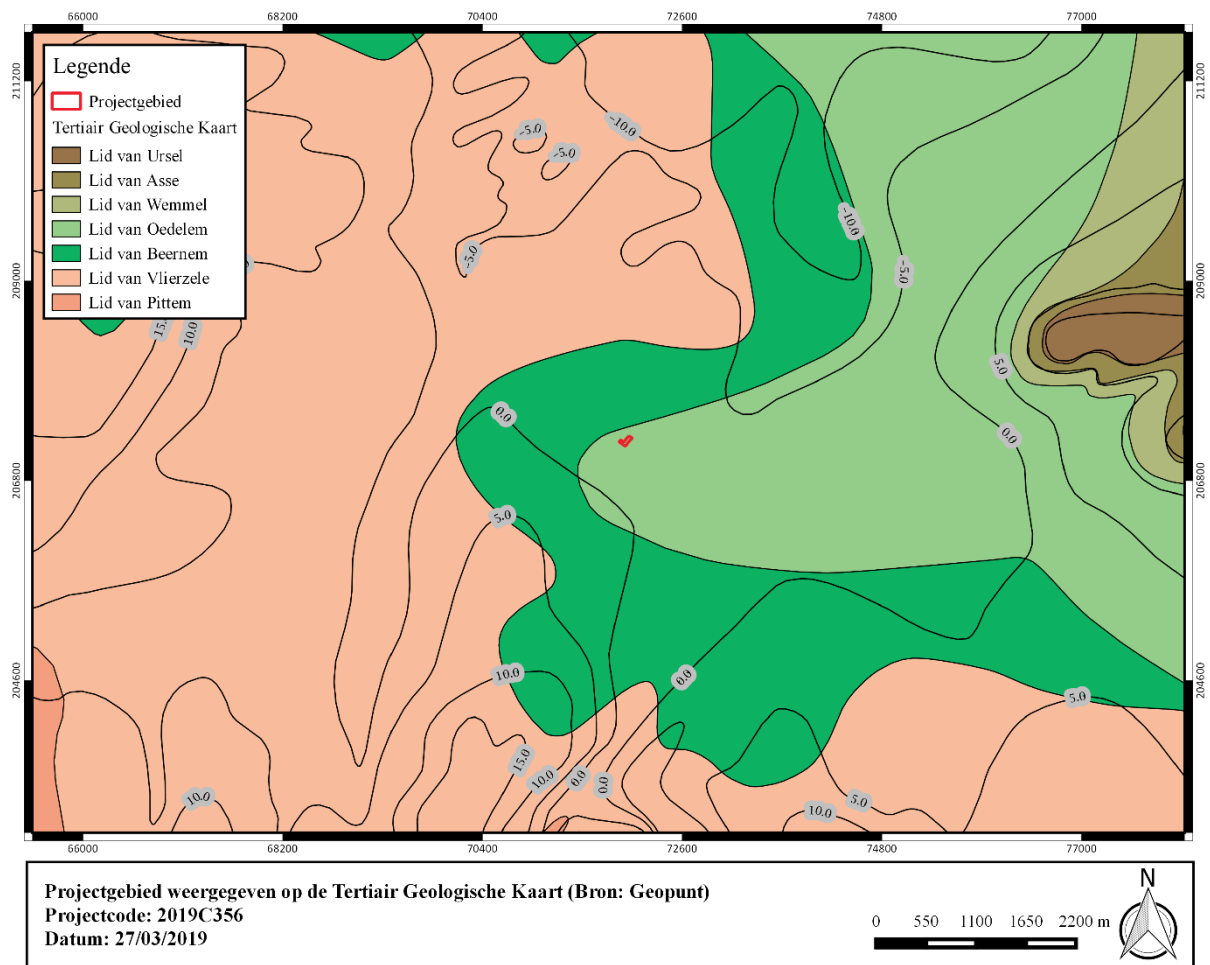

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het Lid van Oedelem (Formatie van Aalter). De Formatie van Aalter bestaat voornamelijk uit ondiep-mariene of kustnabije zandige sedimenten en komt enkel voor in het noordoosten van West-Vlaanderen en het noordwesten van Oost-Vlaanderen.

Het Lid van Oedelem bestaat uit een grijs fijn zand dat bovenaan zeer fossielhoudend is. Er kunnen drie niveaus met kalkzandsteenbanken voorkomen. Het lid is gesedimenteerd in distributiegeulen in een wadden- of riviermondingsomgeving, terwijl verder naar het oosten (in de streek rond Gent) er eerder lagunaire omstandigheden heersten.

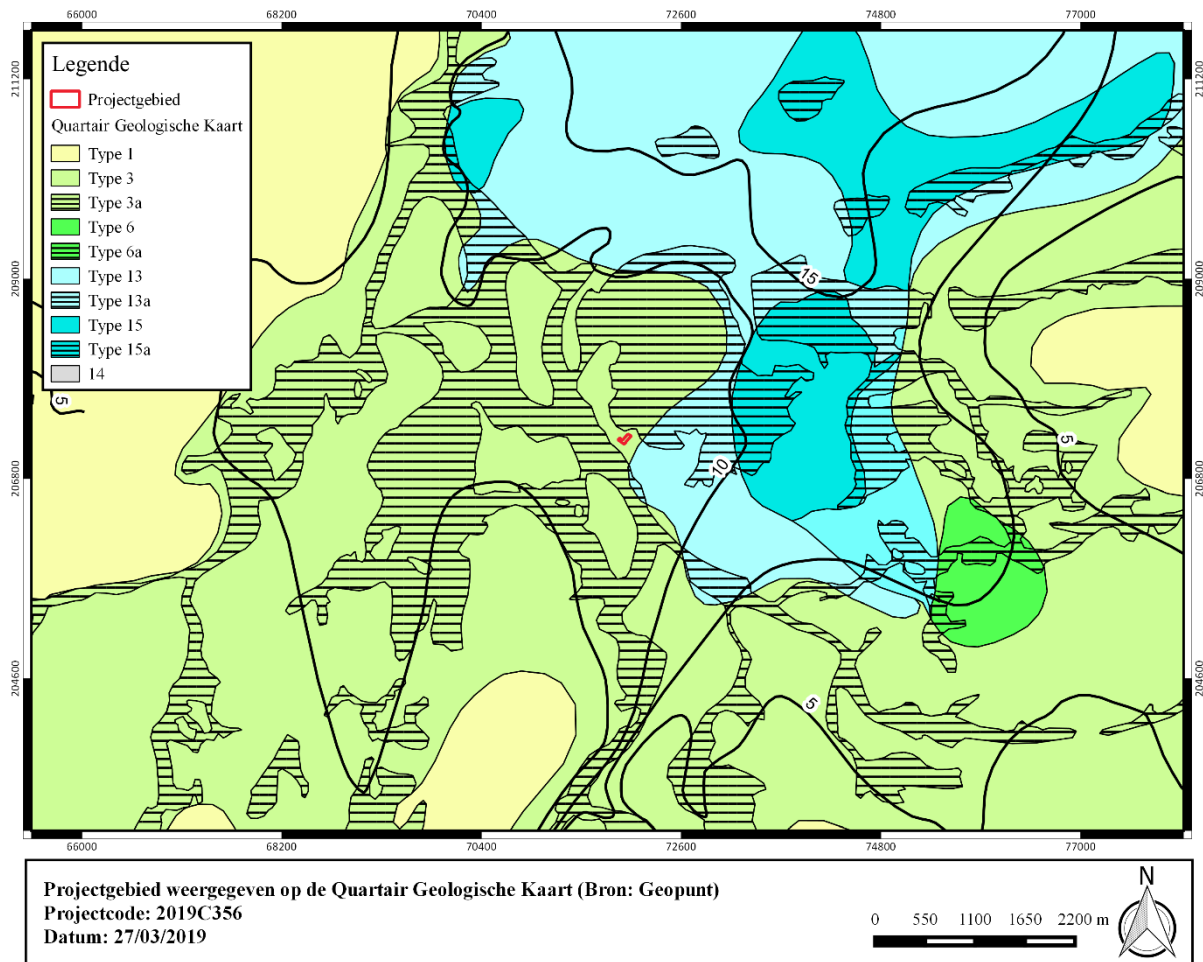

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het Quartair Type 3. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holocene (zandleem tot leem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen bevatten van het Quartair.

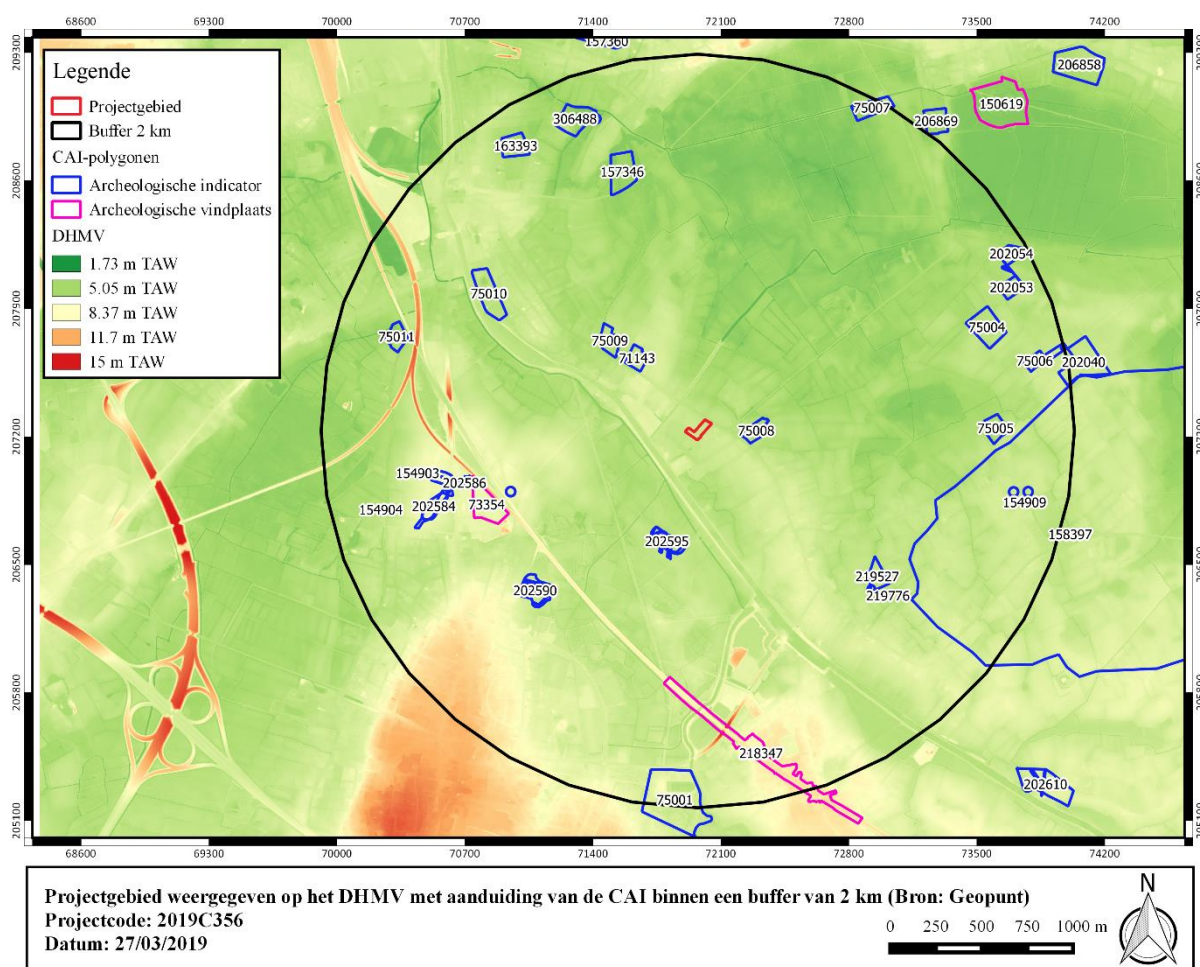
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis

1.4.2.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Op het onderzoeksgebied of de directe omgeving zijn geen archeologische waarden gekend. Meer dan 1 km ten westen van het plangebied werd in de jaren '90 onderzoek uitgevoerd. Op basis van luchtfotografische prospectie werden meerdere circulaire structuren opgemerkt die worden geïnterpreteerd als grafmonumenten uit de bronstijd. Verder werden er bewoningssporen uit de ijzertijd en middeleeuwen onderzocht, evenals vondstmateriaal uit de Romeinse periode (CAI 73354). Ten zuiden van het plangebied, ter hoogte van het station van Oostkamp, werd recent een archeologisch onderzoek uitgevoerd in functie van artefactensites en sporenarcheologie. Hierbij werden geen noemenswaardige aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van jager-verzamelaars. Wel werd er een handvol sporen aangesneden tijdens het proefsleuvenonderzoek die gedateerd werden in de middeleeuwen en geïnterpreteerd zijn als 'off-site' fenomenen (CAI 218347). Verder betreffen de gekende waarden op het kaartbeeld van de CAI enerzijds cartografische indicatoren van laatmiddeleeuwse en vroegmoderne hoeves met walgracht en anderzijds een veelvoud aan indicatoren waargenomen tijdens luchtfotografische prospecties. Één cartografische indicator die apart vermeld moet worden betreft CAI-polygoon 158397. Dit betreft de aanduiding van een slagveld uit de late middeleeuwen meer dan 1 km ten oosten van het onderzoeksgebied. Bij de Slag op het Beverhoutsveld in 1382 werden de Bruggelingen verslagen door de Gentse opstandelingen.

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI binnen een buffer van 2 km (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

73354	Luchtfotografie (1990) – Mechanische prospectie (1994) – Opgraving (1994); NK: 15 meter Bronstijd: Luchtfotografische prospecties namen een aantal omvangrijke circulaire sporen waar, die vermoedelijk in verband te brengen zijn met monumentale grafstructuren uit de bronstijd. Mogelijk gaat het hier om resten van een iets bescheidener grafheuvel. Late IJzertijd: paalgaten van vierpostenspiekertjes (2 op 2 m) en een zespostenconstructie (3 op 2 m), greppels en kuilen. De algemene spreiding van de sporen laat vermoeden dat de eigenlijke kern van de nederzetting buiten het opgravingsterrein moet gezocht worden. – In de opvulling van de depressie en aantal ondiepe structuren: geknikte profielen, ruw besmeten en gegladde buitenoppervlakken. Midden-Romeinse tijd: In de vulling: enkele scherfjes handgevormd aardewerk en kruikwaar waaronder een fragmentair bewaard meerledig oor. In vullingspakket van een jongere structuur een fragment van terra sigillata-schotel. Volle middeleeuwen: • Min of meer geïsoleerde ontginningshoeve ("Einzelhöfe"), bestaande uit een hoefderf en twee bijerven. Het terrein bestaat uit een geheel van greppeltjes en grachten waarvan de diepere exemplaren niet enkel dienden als afbakening maar ook als afwateringskanalen. Er werden geen waterputten gevonden, maar wel een aanzet tot een poel. Het woonerf was volledig omgracht en is op te splitsen in 2 entiteiten, van elkaar gescheiden door een greppel. - Binnen de omgrachte zone: - enkele verspreide paalgaten - paalgaten van bijgebouwtjes (al dan voorafgegaan door oudere constructie) - concentratie paalgaten die rechthoekig plan vormen, begrensd door een greppel: hoofdgebouw op plaats van vroegere vierpostenconstructie. - Het bijerf: - diepe paalkuilen in verband te brengen met groot gebouw (11 m op meer dan 6 m) met 2 geaccentueerde toegangspartijen tegenover elkaar - ertegenaan kleiner gebouw met in zuidwestelijke hoek complex van 2 of meer haaks op elkaar ingeplante grachtjes - het grote gebouw werd vervangen door een constructie met rechthoekig plan. • Naast een strijkglasfragment en brokstukken van maalstenen in zgn. basaltlava uit Eifelgebied, werd aardewerk gevonden, behorende tot 134 verschillende recipiënten. Het importaardewerk is in de minderheid, het gaat voornamelijk om reducerend gebakken aardewerk. - Vermeldenswaardig: ○ fragment van een rijkversierde kan van Artesisch-Picardische herkomst
-------	---

	○ één manchetvormige rand, vermoedelijk van een tuitpot ○ aardewerk: vooral lokale grijze waar, maar ook lokale rode waar, roodbeschilderde waar, blauwgrijze waar, Maaslandse waar en Artesisch-Picardische waar ○ strijkglasfragment ○ brokstukken van maalstenen in zgn. basaltlava uit Eifelgebied Onbepaald: Lineaire sporen, verkleuringen en vormeloze vlekken van uiteenlopende grootte. Bij verscheidene sporen viel op te maken dat het om vroegere perceelsgrachten ging. In de meeste gevallen liet het oude cartografisch materiaal, noch de geschreven bronnen, klaarheid over de aard. Buiten de onderzoekszone werden deze sporen niet onderzocht. Bron: Bourgeois, J., Bourgeois, I. & Cherretté, B. 2003: Bronze Age and Iron Age settlements in Belgium. An overview In: Bourgeois, J., Bourgeois, I & Cherretté, B. (eds.), Bronze Age and Iron Age Communities in North-Western Europe, 175-299; HOLLEVOET Y. 1995, Opgraven in 't Zwarte Gat. Een landelijke bewoningskern uit de volle middeleeuwen te Oostkamp (prov. West-Vlaanderen), in: Archeologie in Vlaanderen, IV, p.205-217.
218347	Mechanische prospectie – Boring (2017); NK: 15 meter Steentijd: 2 chips werden in 2 van de 98 verkennende archeologische boringen aangetroffen. Uit 19 waarderende archeologische boringen konden echter slechts enkele chips gerecupereerd worden die bovendien waarschijnlijk van natuurlijke oorsprong waren. Middeleeuwen: Een aantal kuilen en greppels die middeleeuws aardewerk bevatten en te linken zijn met activiteiten van beddenbouw. Daarnaast nog een geïsoleerde kuil en 2 greppels. Bron: https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/5897

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

75001	Indicator cartografie; NK: 150 meter Volle middeleeuwen: site met walgracht
75004	Indicator cartografie (2009) – Luchtfotografie (2009); NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
75005	Indicator cartografie (2009) – Luchtfotografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht

75006	Indicator cartografie; NK: 15 meter Volle middeleeuwen: site met walgracht
75007	Indicator cartografie; NK: 15 meter Volle middeleeuwen: site met walgracht
75008	Indicator cartografie; NK: 15 meter Volle middeleeuwen: site met walgracht
75009	Indicator cartografie; NK: 15 meter Volle middeleeuwen: site met walgracht
75010	Indicator cartografie; NK: 15 meter Volle middeleeuwen: site met walgracht
75011	Indicator cartografie – Luchtfotografie; NK: 15 meter Volle middeleeuwen: site met walgracht
158397	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: De Slag bij Beverhoutsveld

Veldprospecties

163393	Veldprospectie (1983); NK: 15 meter Steentijd: lithisch materiaal Volle middeleeuwen: aardewerk Late middeleeuwen: aardewerk 17 ^{de} eeuw: aardewerk
--------	---

Metaaldetectie

219527	Metaaldetectie (2016); NK: 15 meter Nieuwe tijd: musketkogels 19 ^{de} eeuw: Knoop London Treble Gilt
219528	Metaaldetectie (2018); NK: 15 meter

	Midden-Romeinse tijd: munt
219776	Metaaldetectie (2018); NK: 15 meter 20 ^{ste} eeuw: Duitse 7,92 mm patronen

Toevalsvondst

71143	Toevalsvondst (1960); NK: 250 meter Midden-Romeinse tijd: aardewerk – glas Vroege middeleeuwen: fragment van een bronzen fibula
-------	---

Luchtfotografie

154542	Luchtfotografie (1992); NK: 150 meter Onbepaald: circulaire structuur
154902	Luchtfotografie (1992); NK: 150 meter Onbepaald: circulaire structuur
154903	Luchtfotografie (1992); NK: 150 meter Onbepaald: circulaire structuur
154904	Luchtfotografie (1992); NK: 150 meter Onbepaald: circulaire structuur
154905	Luchtfotografie (1992); NK: 150 meter Onbepaald: circulaire structuur
154909	Luchtfotografie (1992); NK: 150 meter Onbepaald: circulaire structuur
154910	Luchtfotografie (1992); NK: 150 meter Onbepaald: circulaire structuur
157346	Luchtfotografie; NK: 150 meter Onbepaald: een cirkelvormig figuur met de concentrische ringen, was vroeger een heuvel (Vossenbergh). Bij het afgraven ervan waren verschillende lagen grond te

	zien. Plaggenheuvel? Bestond de kern van de heuvel uit een natuurlijke zandheuvel die verhoogd werd met grond uit de ringsloot?
202039	Luchtfotografie; NK: onbepaald Bronstijd: grafheuvel
202040	Luchtfotografie; NK: onbepaald Onbepaald: onbekend
202043	Luchtfotografie; NK: onbepaald Onbepaald: onbekend
202051	Luchtfotografie; NK: onbepaald Late bronstijd: mogelijk langbed Vroege ijzertijd: mogelijk langbed
202052	Luchtfotografie; NK: onbepaald Nieuwste tijd: percelering (gracht)
202053	Luchtfotografie; NK: onbepaald Onbepaald: onbekend
202054	Luchtfotografie; NK: onbepaald Onbepaald: onbekend

Onbepaald

202582	<i>Locatie werd niet gevonden</i>
202583	<i>Locatie werd niet gevonden</i>
202584	<i>Locatie werd niet gevonden</i>
202585	<i>Locatie werd niet gevonden</i>
202586	<i>Locatie werd niet gevonden</i>
202587	<i>Locatie werd niet gevonden</i>
202588	<i>Locatie werd niet gevonden</i>
202589	<i>Locatie werd niet gevonden</i>

202590	<i>Locatie werd niet gevonden</i>
202591	<i>Locatie werd niet gevonden</i>
202592	<i>Locatie werd niet gevonden</i>
202593	<i>Locatie werd niet gevonden</i>
202594	<i>Locatie werd niet gevonden</i>
202595	<i>Locatie werd niet gevonden</i>
300089	Onbepaald (1956); NK: 250 meter Mesolithicum: lithisch materiaal Steentijd: aardewerk
306488	Onbepaald (1957); NK: 150 meter Volle middeleeuwen: hoeve Late middeleeuwen: aardewerk

1.4.2.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

Zowel opgravingen, terreinprospecties en analyses van luchtfoto's brachten in de regio van Oostkamp tal van archeologische sporen en structuren aan het licht. Een groot deel van Oostkamp werd reeds sinds de steentijd door de mens gefrequenteerd. Mogelijk werden vanaf het Late Neolithicum, maar zeker in de Bronstijd en de IJzertijd grote delen van het landschap omgezet naar landbouwgronden (cfr. supr. 1.4.2.1).

De eerste vermelding van Oostkamp is als Orscamp in een document van 1080 waarin de stichtingsakte van het Brugse kapittel van Sint-Donaas van het jaar 961 wordt vermeld. Vijf van de 13 heerlijkheden van het Brugse Vrije strekten zich gedeeltelijk uit op het huidige grondgebied van Oostkamp. De oudste vermeldingen van een kerkgebouw te Oostkamp dateren van de 10de-11de eeuw.

In de loop van de 13^e en de 14^e eeuw onderneemt Brugge verscheidene pogingen om de verzanding van de Zwingel tegen te gaan en de verbinding met de zee te vrijwaren. Reeds in 1290 bestaan plannen voor de realisatie van een vaarverbinding tussen Brugge en Gent, waartoe men de Zuidleie (een meanderende beek komende van Hansbeke, en die via Moerbrugge-Brugge-Damme in het Zwin uitmondt) wil uitdiepen en uitgraven. Door oorlogen en onderlinge concurrentie tussen Gent en Brugge verlopen de werken traag. De strubbelingen tussen Gent en Brugge culminereren bij de Slag op het Beverhoutsveld in 1382. Uiteindelijk zou het nog tot de 17^e eeuw duren voor het kanaal Gent-Brugge wordt gegraven. Dit onder druk van de blokkade van de Westerschelde door de Nederlanders in het begin van de 17de eeuw. In 1613 geeft gouverneur Alexander Farnese de toestemming aan de Staten van Vlaanderen tot het graven van de vaart Brugge-Gent in de bedding van de Zuidleie. De Vlaamse steden Brugge, Gent en Oostende komen tot een eensgezindheid en het nodige land wordt onteigend en vergoed. De bestaande waterlopen - de Zuidleie of Brugse Reie tussen Brugge en Beernem, en de Hoge Kale tussen Sint-Joris-ten-Distel en Gent - worden met elkaar verbonden.

Na de Spaanse Successieoorlog en de installatie van het Oostenrijks Bewind kent Oostkamp een periode van relatieve welvaart. Vanaf de 2e helft van de 18e eeuw vaardigt de Oostenrijkse regering een gunstige belastingregel uit waardoor veel veldgebieden worden omgezet in landbouwgebieden en bosgebieden (voor houtproductie).

Gedurende WO I situeert Oostkamp zich binnen het Duitse hinterland. Oostkamp is met 5 vliegvelden één van de grootste concentraties Duitse vliegvelden in West-Vlaanderen. Er wordt een tramspoor door de gemeente getrokken om het Duitse front te bevoorraden. Op de hoek van de Legeweg met de Koekoekstraat is een luchtverdedigingsbunker bewaard die werd gebruikt voor het opstellen van een zoeklicht voor vijandelijke vliegtuigen. Oostkamp wordt bevrijd in oktober 1918.

Het industrieterrein Lieverstede, waartoe het plangebied behoort, ontwikkelt zich vanaf de jaren '70 van de 20^e eeuw.³

³ Inventaris Onroerend Erfgoed

1.4.2.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

Op de Heraldische kaart van het Brugse vrije (kopie Pieter Claeissens) is het verloop van de Legeweg reeds weergegeven. De hoeve Ten Eeckhoute, gelegen langs de Legeweg, wordt reeds vermeld in de 13e eeuw. Ter hoogte van het plangebied is geen bebouwing waar te nemen. Aan de overzijde van de weg geeft de kaart wel twee hoeves weer, waarvan er één is aangeduid met de benaming 'Lange Pijpe'. Het kanaal Gent-Brugge is gegraven tijdens de 17de eeuw in de loop van bestaande beken, namelijk de Zuidleie (tussen Beernem en Brugge) en de Hoge Kale (tussen Beernem en Gent) die evenwel tot een verschillend bekken behoorden.

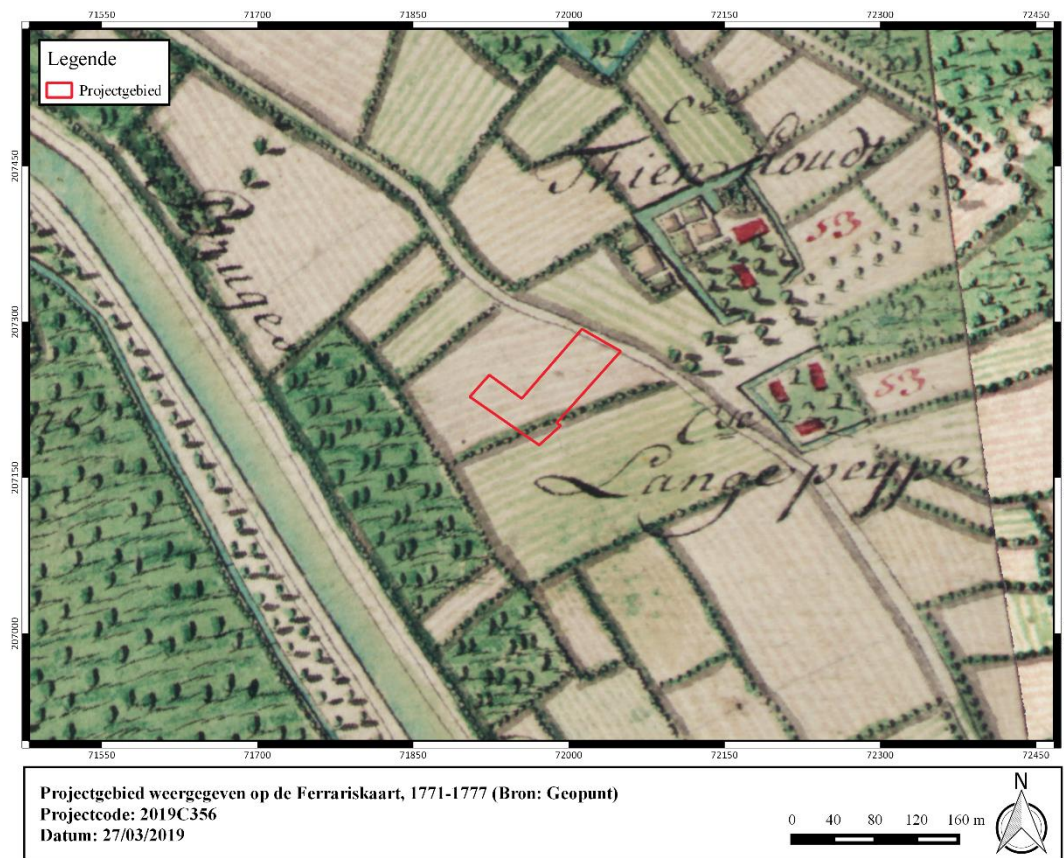
De Ferrariskaart karteert het plangebied integraal als akker. Het verloop van de Legeweg is duidelijk waarneembaar. De straatnaam verwijst vermoedelijk naar de lage ligging van de weg. Aan de overzijde van de weg zijn de twee omwalde hoeves waar te nemen die tevens waren weergegeven op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije. De hoeves zijn aangeduid met de benamingen *Thien Pondt* en *Lange Peype*.

De Atlas der Buurtwegen geeft geen bebouwing weer binnen het plangebied. Aan de overzijde van de Legeweg zijn nog duidelijk de twee voornoemde hoeves waar te nemen. Precies ten zuiden van het onderzoeksterrein loopt een weg richting het kanaal. De Poppkaart toont een gelijk beeld.

Op de Ministeriekaart staat het noordelijk deel van het terrein ingekleurd als grasland met bomen (cfr. orthofoto 1971 - 1.4.2.4). Er is geen bebouwing waar te nemen binnen de projectgrenzen.

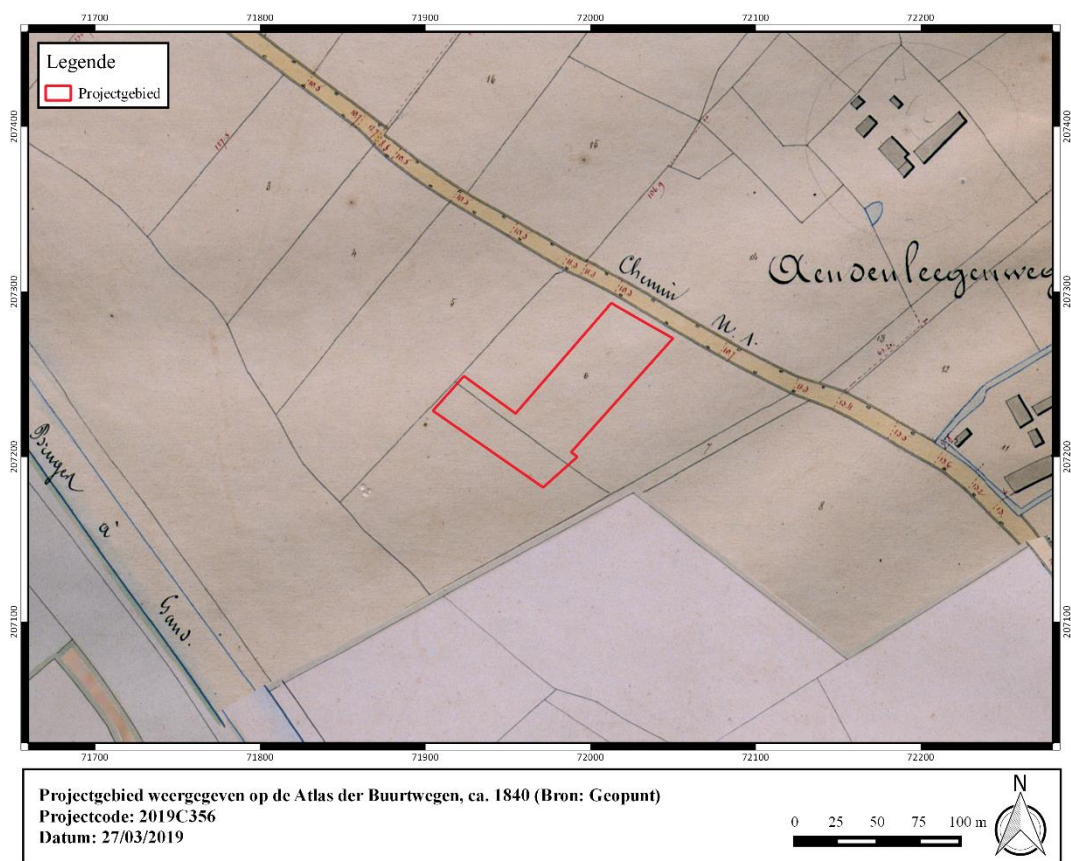

Figuur 17: Projectgebied bij benadering weergegeven op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije, 1597, kopie Pieter Claeissens (bron: Kaartenhuis Brugge).

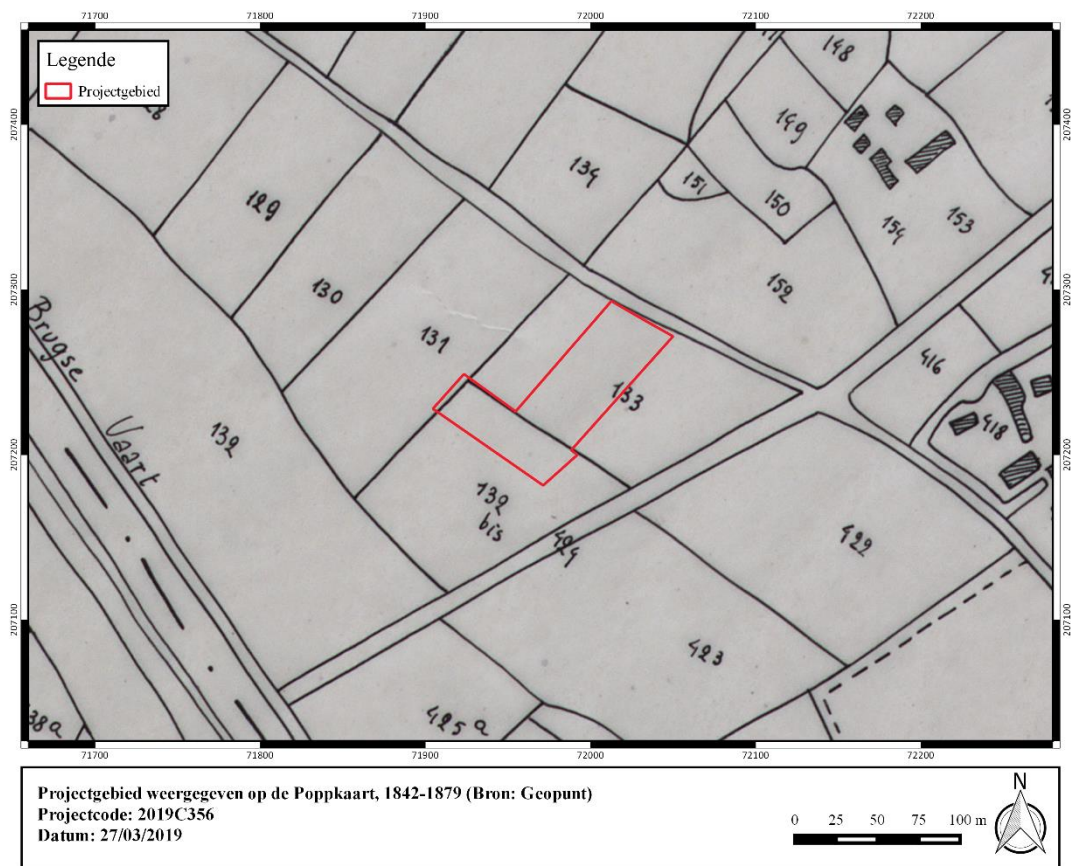

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

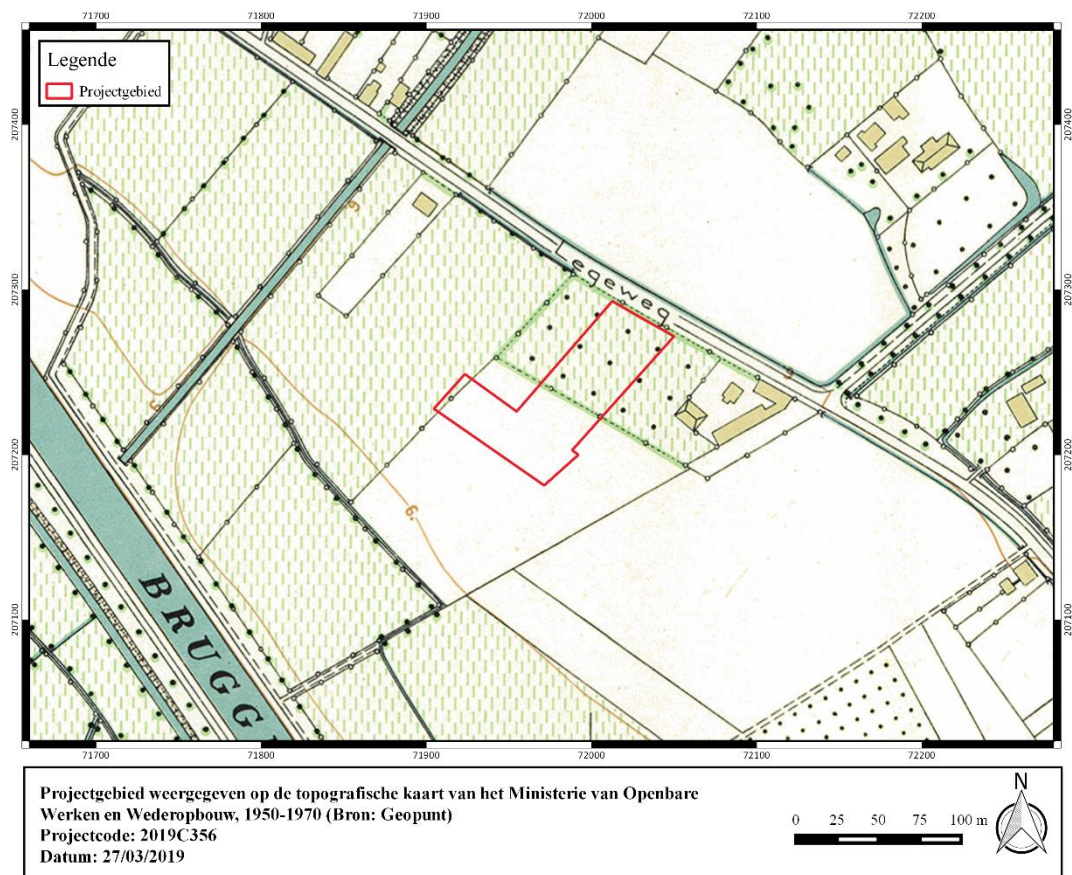

Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970 (Bron: Geopunt).

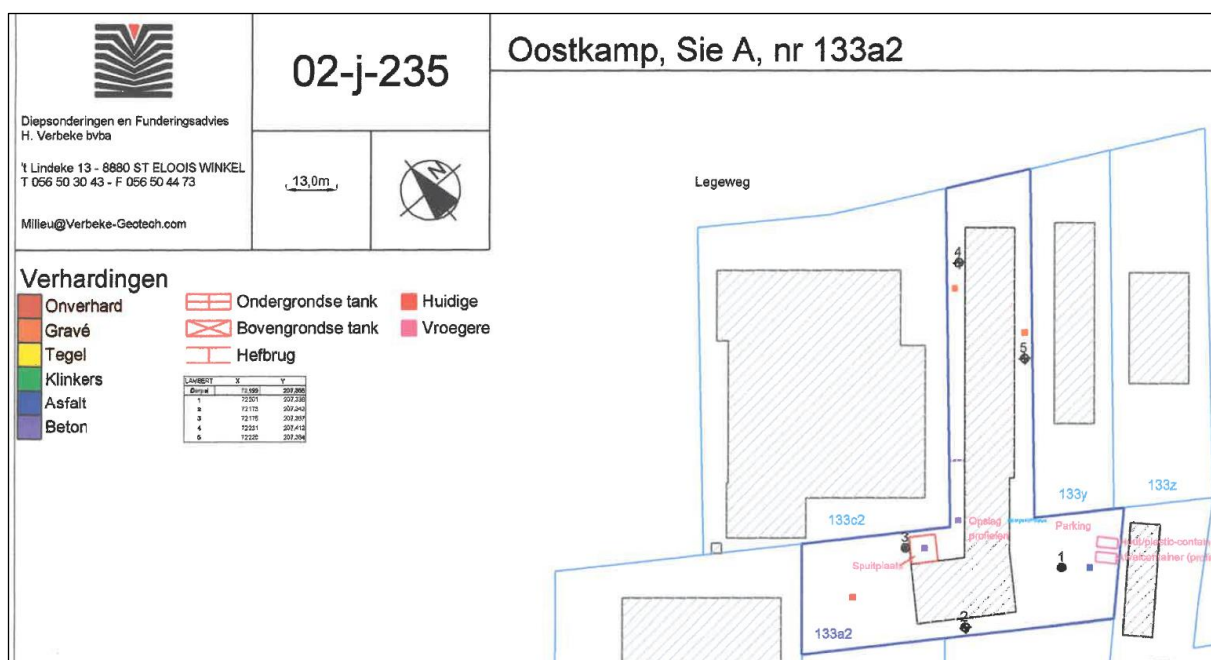
1.4.2.4 Huidige gebruik en verstoringen

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 6017 m².

De orthofoto van 1971 geeft geen bebouwing weer binnen de projectgrenzen. In het noordoostelijk deel van het projectgebied is vegetatie waar te nemen. Vanaf de orthofoto van 1979-1990 zijn ter hoogte van de oostelijke zone van het plangebied twee rechthoekige gebouwen weergegeven, die tot op heden aanwezig zijn. Van 1987 tot 2002 situeerde zich ter hoogte van perceel A133a² het bedrijfsgebouw van WM bvba (verzagen en lassen van PVC-profielen en sporadische spuitactiviteiten). Het terrein werd opgehoogd met puin toen het gebouw werd geplaatst.⁴ Verspreid over het terrein komen ondergrondse tanks voor (Figuur 28: Lokalisatie tanks ter hoogte van kadastraal perceel A133a² (bron: OBO, 2002, p. 33)).

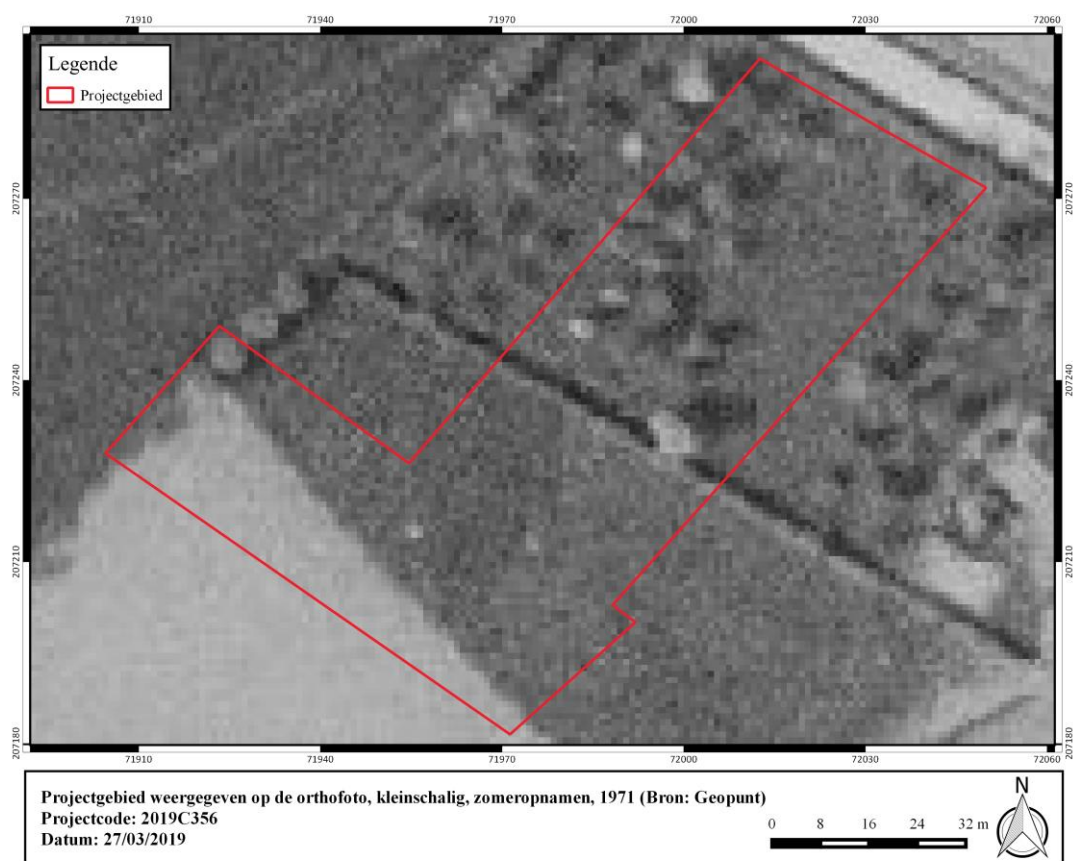
Op de orthofoto van 2000-2003 is het noordelijke gebouw nog in omvang toegenomen. Het zuidelijk deel van het plangebied was reeds in 2002 ingericht als verharde parkeergelegenheid. Ter hoogte van kadastraal perceel A 133a² zijn rondom het gebouw 5 boringen uitgevoerd. De boorstaten zijn te raadplegen in het OBO in bijlage (p.37 – p.41). Ter hoogte van boring 1 (parkeerplaats) werd graving/puin aangetroffen tot een diepte van ca. 50 cm-mv.

Op heden is ca. 2000 m² van het terrein bebouwd. Bijkomend is het overige deel van het plangebied quasi integraal verhard.

Figuur 2235). : Lokalisatie boorpunten ter hoogte van kadastraal perceel A133a² (bron: OBO, 2002)

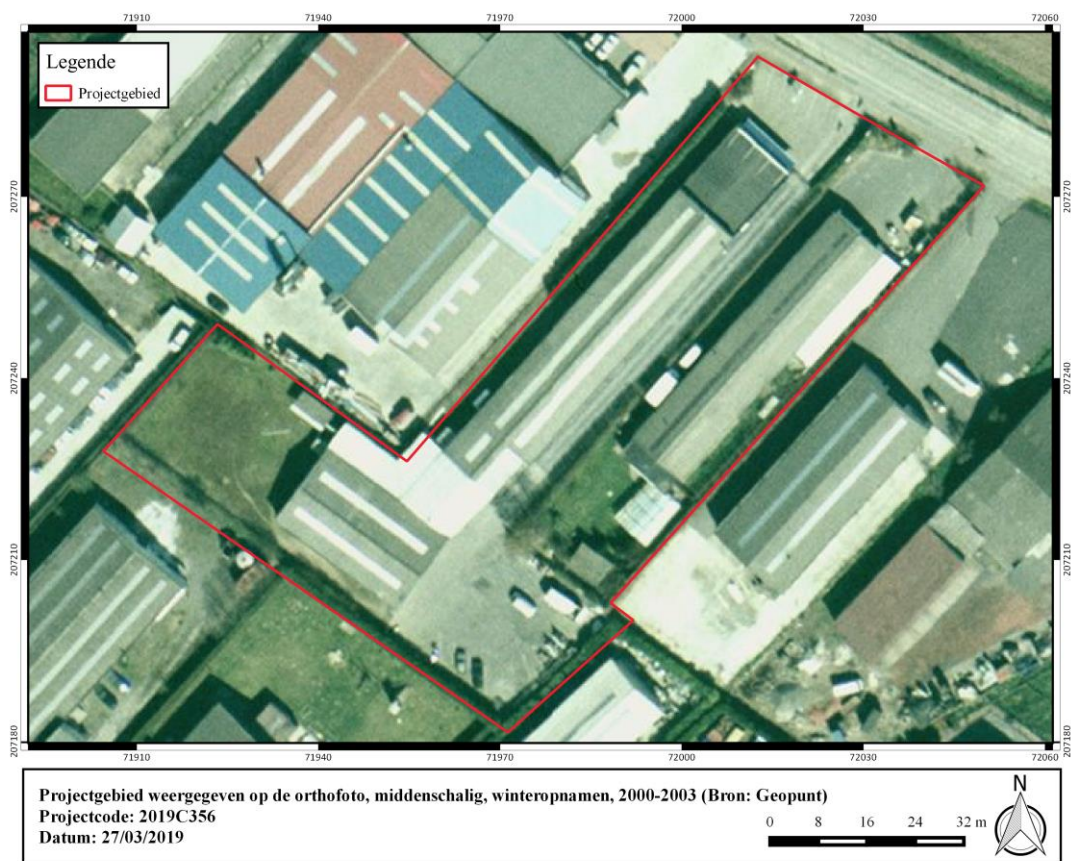
⁴ OBO, p. 10.

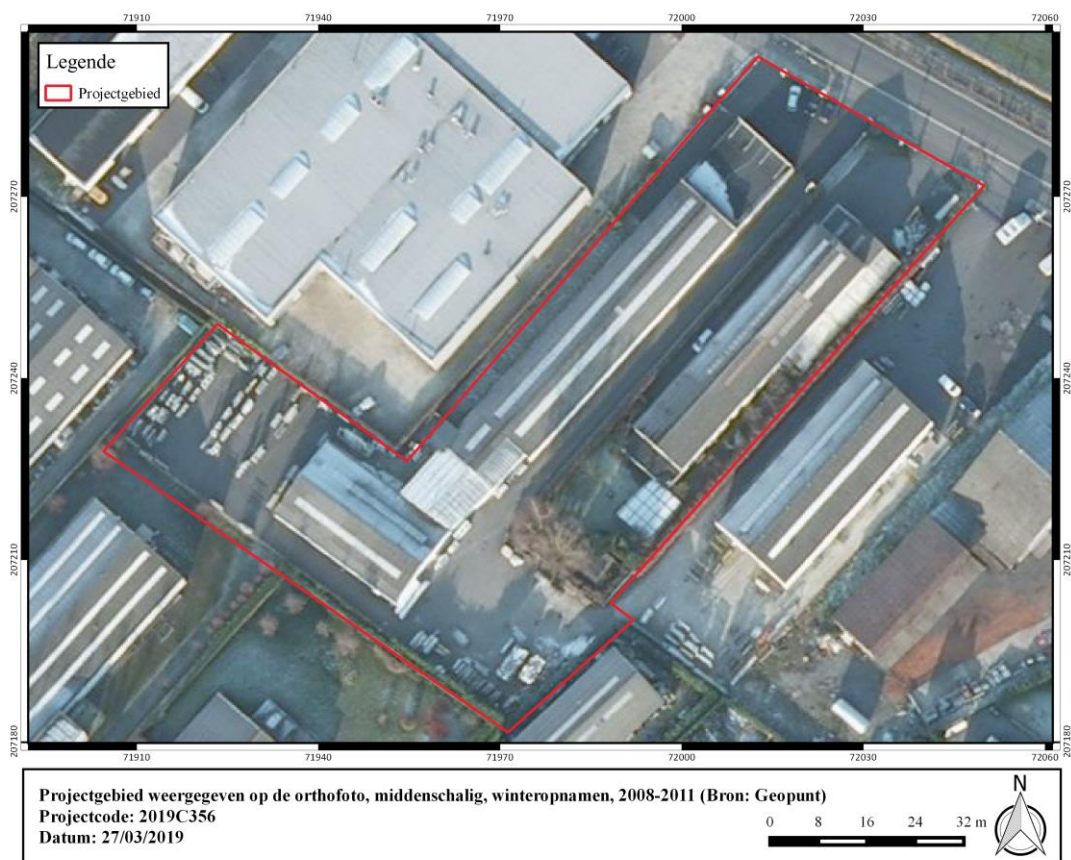
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuw bedrijfspand met bijliggende infrastructuur aan de Legeweg te Oostkamp, op het bedrijventerrein 'Lieverstede'. Het onderzoeksgebied is ca. 6017 m² groot en is heden integraal bebouwd en verhard.

Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen op de overgang van de zandstreek richting de kustpolders. Ten westen van het plangebied ligt het kanaal van Gent naar Brugge, binnen de stroomvlakte van de oudere Reie die door middel van een kanaal werd verbonden met de Kale. Het terrein is relatief vlak. Het DHMV doet een zekere mate van ophoging vermoeden. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer van eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen die rusten op fluviatiele afzettingen van het laat-Pleistoceen. De bodemkaart geeft aan dat het sediment bestaat uit lemig zand. De ligging, temidden van een sterk vertakt beekstelsel, moet een zekere aantrekkingskracht gehad hebben op gemeenschappen jager-verzamelaars in de omgeving.

Cartografische bronnen wijzen op een ruraal en open karakter van de omgeving. Op de kaart van Ferraris is het terrein als akker ingekleurd. Het traject van de huidige Legeweg is reeds duidelijk herkenbaar op deze 18^e-eeuwse kaart. Aan de overzijde van de weg is een omwalde hoeve afgebeeld. De 19^e-eeuwse bronnen geven geen merkbare wijzigingen weer inzake landgebruik, het rurale karakter blijft behouden tot na de Tweede Wereldoorlog. Op het oudste luchtbeeld in de orthofotosequentie is duidelijk zichtbaar hoe het terrein nog steeds een ruraal karakter heeft. Vanaf de jaren '80 worden het terrein en de omliggende percelen stelselmatig volgebouwd en opgenomen binnen de industriezone.

Op het onderzoeksgebied of de directe omgeving zijn geen archeologische waarden gekend. Meer dan 1 km ten westen van het plangebied werd in de jaren '90 onderzoek uitgevoerd. Op basis van luchtfotografische prospectie werden meerdere circulaire structuren opgemerkt die worden geïnterpreteerd als grafmonumenten uit de bronstijd. Verder werden er bewoningssporen uit de ijzertijd en middeleeuwen onderzocht, evenals vondstmateriaal uit de Romeinse periode (CAI 73354). Ten zuiden van het plangebied, ter hoogte van het station van Oostkamp, werd recent een archeologisch onderzoek uitgevoerd in functie van artefactensites en sporenarcheologie. Hierbij werden geen noemenswaardige aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van jager-verzamelaars. Wel werd er een handvol sporen aangesneden tijdens het proefsleuvenonderzoek die gedateerd werden in de middeleeuwen en geïnterpreteerd zijn als 'off-site' fenomenen (CAI 218347). Verder betreffen de gekende waarden op het kaartbeeld van de CAI enerzijds cartografische indicatoren van laatmiddeleeuwse en vroegmoderne hoeves met walgracht en anderzijds een veelvoud aan indicatoren waargenomen tijdens luchtfotografische prospecties. Één cartografische indicator die apart vermeld moet worden betreft CAI-polygoon 158397. Dit betreft de aanduiding van een slagveld uit de late middeleeuwen meer dan 1 km ten oosten van het onderzoeksgebied. Bij de Slag op het Beverhoutsveld in 1382 werden de Bruggelingen verslagen door de Gentse opstandelingen.

Concreet kan er ter hoogte van het plangebied uitgegaan worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed. Het bureauonderzoek heeft vooralsnog geen argumenten opgeleverd waardoor aangenomen kan worden dat het terrein vrij is van archeologische relictten. De verwachting bestaat, op basis van het landschappelijk kader en de gekende waarden, uit vondsten- en sporenarcheologie. Daartegenover staat echter dat het terrein heden integraal bebouwd en verhard is. In eerste instantie zal een landschappelijk bodemonderzoek na de sloopwerken de bodemopbouw en verstoringsgraad moeten evalueren. Mogelijk is het terrein dermate verstoord dat verder onderzoek, in eender welke vorm, niet langer zinvol kan zijn. Blijkt het bodemprofiel bewaard en zijn bewaringsomstandigheden m.b.t. artefactensites

gunstig, dan is een archeologisch booronderzoek noodzakelijk, eventueel aangevuld met een waarderende stap en proefputtenonderzoek. Na het uitvoeren van onderzoek in functie van artefacten is vervolgens een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Kaartenhuis Brugge

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

